

Materiaalipaketti urbaanien oppimisympäristöjen hyödyntämiseen varhaiskasvatuksessa

Tytti Marttila, Sarita Pulli

2022 Laurea

Laurea-ammattikorkeakoulu

**Materiaalipaketti urbaanien oppimisympäristöjen hyödyntämi-
seen varhaiskasvatuksessa**

Tytti Marttila, Sarita Pulli
Sosionomi AMK
Opinnäytetyö
Marraskuu, 2022

Tytti Marttila, Sarita Pulli

Materiaalipaketti urbaanien oppimisympäristöjen hyödyntämiseen varhaiskasvatuksessa

Vuosi

2022

Sivumäärä 24

Opinnäytetyön tarkoituksena oli tuottaa pedagogisesti suunniteltu materiaalipaketti varhaiskasvatuksen urbaaneissa eli rakennetuissa lähioppimisympäristöissä käytettäväksi. Opinnäytetyön työelämäkumppaneina toimivat Vapaalan varhaiskasvatusyksikkö Vantaalta ja Kanervan varhaiskasvatusyksikkö Helsingistä. Opinnäytetyön tavoitteena oli monipuolistaa Vapaalan ja Kanervan varhaiskasvatusyksiköiden lähioppimisympäristöjen hyödyntämistä ja helpottaa kasvattajien työtä. Materiaalipaketti on kaikkien ladattavissa ja tulostettavissa ja siten sopii myös muilla vastaavilla alueilla käytettäväksi.

Opinnäytetyö pohjautuu omakohtaiseen kokemukseen ja havaintoihin eri oppimisympäristöistä varhaiskasvatuksen opettajan työssä. Koronapandemia lisäsi isoissa yksiköissä tarvetta laajentaa oppimisympäristöajattelua, kun tilojen käyttöä piti porrastaa eikä kaupunkien kulttuuri- ja liikuntatilat olleet käytettävissä. Tällaisissa tilanteissa oli hyödynnettävä oppimisympäristönä myös kaikkea päiväkodin porttien ulkopuolella olevaa.

Päiväkotien lähiympäristöt kartoitettiin ja sen perusteella kehitettiin urbaaneihin ympäristöihin sopivaa pedagogista toimintaa. Kehitystyössä noudatettiin lineaarisen kehittämistyön mallia. Opinnäytetyön teoriaosuus sisältää tietoa oppimisympäristöistä ja oppimiskäsityksestä varhaiskasvatuksessa. Myös yhteisöllisyyttä ja osallisuutta on avattu varhaiskasvatuksen näkökulmasta. Luovat ja toiminnalliset menetelmät sekä seikkailu- ja elämyspedagogiikka ovat myös olennainen osa opinnäytetyön teoriapohjaa.

Materiaalipaketti sisältää tehtäväkortteja ja tehtäviin tarvittavaa lisämateriaalia. Tehtäväkortit on jaettu viiteen tehtävätyyppiin: leikit, liikuntatehtävät, havainnointitehtävät, ryhmätehtävät ja kestävä kehitys. Jokaisessa kortissa on ohjeet, missä tehtävän voi suorittaa, mitä siihen tarvitaan ja miten se tehdään. Kortissa näkyy myös, mihin oppimisen osa-alueisiin tehtävä liittyy. Vapaalan ja Kanervan päiväkoteihin materiaali tulostettiin, laminoitiin ja koottiin kansioihin. Materiaalipaketista saadun palautteen perusteella tällaiselle pedagogiselle materiaalille on tarve.

Asiasanat: varhaiskasvatus, oppimisympäristöt, urbaani ympäristö, toiminnalliset menetelmät, pedagoginen materiaali

Tytti Marttila, Sarita Pulli

Material to be used in urban learning environments in early childhood education

Year

2022

Pages

24

The purpose of this thesis was to develop and produce pedagogical material to be used in urban learning environments outside of day care center. The beneficiaries of this thesis project were day care centers of Vapaala in Vantaa and Kanerva in Helsinki. The goal of this thesis was to diversify the use of learning environments near these two day care centers and also to make the work of educators easier. The material package is free for loading and printing for everyone and therefore ready to be used in other similar environments.

This thesis is based on our personal observations and experiences of different kinds of learning environments as early childhood educational teachers. The Covid-19 pandemic made it necessary to enlarge the idea of learning environment. Especially in larger day care centers it was necessary to reorganize the use of shifts for facilities and outdoor activities. Therefore it was useful to spread the learning outside of the day care center area.

The theoretical framework consists of information about early childhood education and its learning concept and learning environment. There is also information about creative and functional methods. Community spirit and participation in early childhood education were also important themes in this thesis. In developing the pedagogical material the linear model was used. The material consists of task cards and additional material needed. In task cards there are five different categories: plays, exercise tasks, observation tasks, group tasks and sustainable development. Each card contains specific instructions for the exercise. Also the areas of learning according to the basics of the early childhood educational plan are shown under each task.

According to our own testing of developed material and the feedback from the testers of the material it is shown that the material is useful and helps to utilize urban learning environments in early childhood education. The material was experienced necessary, easy and clear to use.

Keywords: early childhood education, learning environments, urban environment, functional methods, pedagogical material

Sisällys

1	Johdanto.....	10
2	Opinnäytetyön työelämäkumppani	10
2.1	Kanervan varhaiskasvatussyksikkö	10
2.2	Vapaalan varhaiskasvatussyksikkö	11
3	Lasten kasvuympäristön urbanisoituminen Suomessa	11
4	Varhaiskasvatus.....	12
4.1	Tehtävät ja tavoitteet.....	12
4.2	Oppimisympäristöt varhaiskasvatuksessa	13
4.3	Oppimiskäsitys varhaiskasvatuksessa	15
4.4	Yhteisöllisyys ja osallisuus	15
5	Luovat ja toiminnalliset menetelmät.....	16
6	Seikkailu- ja elämyspedagogiikka	17
7	Materiaalikansio urbaaneihin oppimisympäristöihin.....	17
7.1	Suunnittelu.....	18
7.2	Toteutus.....	18
7.3	Materiaalin testaus.....	20
7.4	Materiaalin arviointi	21
8	Eettisyys ja luotettavuus	25
9	Pohdinta	26
	Lähteet.....	28
	Taulukot	31
	Liitteet	32

1 Johdanto

Työskentelemme varhaiskasvatuksen opettajina Helsingissä ja Vantaalla. Opinnäytetyömme työelämäkumppaneina toimi Kanervan varhaiskasvatusyksikkö Helsingissä ja Vapaalan varhaiskasvatusyksikkö Vantaalla.

Isompien varhaiskasvatusyksikköjen myötä sekä tehostetun tilan käytön vuoksi on varhaiskasvatuksessa jouduttu laajentamaan oppimisympäristöajattelua. Koronapandemia toi omat haasteensa tilan käytön jakamiseen ja porrastukseen. Kahteen vuoteen ei ollut mahdollista käyttää kunnan palveluista esimerkiksi kirjastoja, liikuntatiloja tai muuta kulttuuritarjontaa. Myös päiväkodin pihan käyttöä ovat ryhmät joutuneet vuorottelemaan. Tilan ahtauden vuoksi päiväkodeissa on myös niin sanottuja liikkuvia ryhmiä, jotka retkeilevät paljon. Tällaisissa tilanteissa on hyödynnettävä oppimisympäristönä kaikkea päiväkodin porttien ulkopuolella olevaa. Olemassa oleva pedagogisesti suunniteltu materiaali helpottaa oppimisympäristöjen mahdollisimman monipuolista ja vaivatonta hyödyntämistä. Näistä lähtökohdista ja käytännön tarpeesta käsin halusimme kehittää erityisesti urbaaneissa oppimisympäristöissä hyödynnettävää materiaalia. Näin syntyi idea opinnäytetyöhömmme.

Tämä materiaali on tarkoitettu kaikkien varhaiskasvatusyksiköiden käytettäväksi. Kehitystyö tapahtui Vapaalan ja Kanervan päiväkotien lähiympäristöissä, mutta materiaali on tarkoitettu kaikkien ympäristöltään sopivien varhaiskasvatusyksiköiden käytettäväksi. Opinnäytetyömme tarkoituksena oli tuottaa valmista, mukaan otettavaa ja helppokäyttöistä pedagogista opetusmateriaalia työyksiköidemme urbaaneissa eli rakennetuissa lähiympäristöissä hyödynnettäväksi. Tavoitteena oli monipuolistaa Vapaalan ja Kanervan varhaiskasvatusyksiköiden lähioppimisympäristöjen hyödyntämistä ja helpottaa kasvattajien työtä.

2 Opinnäytetyön työelämäkumppani

Työskentelemme varhaiskasvatuksen opettajina Helsingissä ja Vantaalla ja halusimme opinnäytetyön avulla kehittää omien työyhteisöiden oppimisympäristöjen hyödyntämistä. Työelämäkumppaneiksi valikoituivat luontevasti Kanervan ja Vapaalan varhaiskasvatusyksiköt.

2.1 Kanervan varhaiskasvatusyksikkö

Päiväkoti Kanerva sijaitsee Pohjois-Haagassa Helsingissä. Varhaiskasvatusyksikköön kuuluu ympärivuorokautista varhaiskasvatusta ja hoitoa tarjoava päiväkotikiukaan sekä vain päiväaikaan auki oleva päiväkotikiukaan. Päiväkodit sijaitsevat lähekkäin olevien kerrostalojen alakerrassa ja jakavat yhteisen pihan. Päivätalossa toimii kaksi esikouluryhmää ja kaksi 3-5-vuotiaiden ryhmää,

ympärivuorokautisessa talossa kolme ryhmää. (Helsinki 2022.) Syksyksi 2022 päiväkotiin perustettiin liikkuva ryhmä, joka retkeilee aamupalasta lounaaseen neljänä päivänä viikossa. Ryhmässä on 14 lasta ja kaksi kasvattajaa. Oppimisympäristöinä toimii koko kaupunkiympäristö.

Päiväkoti sijaitsee tiiviisti rakennetulla kerrostalovaltaisella asutusalueella. Lähiympäristössä on monipuolisesti puistoalueita ja leikkipuistoja. Keskuspuiston metsät ja Pirkkolan urheilupuisto ovat myös saavutettavissa julkisilla liikenneyhteyksillä. Lähimpään kirjastoon on matkaa reilu kilometri. Hyvät kulkuyhteydet mahdollistavat muutoinkin kaupungin tarjonnan hyödyntämisen.

2.2 Vapaalan varhaiskasvatusyksikkö

Vapaalan varhaiskasvatusyksikkö sijaitsee Länsi-Vantaalla Vapaalan pientaloalueella. Yksikköön kuuluu Nikkarin ja Vapaalan päiväkodit sekä esiopetusryhmät Rajatorpan koululla. Lapsiryhmiä on tällä hetkellä yhteensä 14. Elokuussa 2022 Vapaalan yksikköön valmistui uusi rakennus, jossa lapsipaikkoja on 140. Uuden rakennuksen myötä samaa pihaa käyttää päivittäin 140 lasta entisen 42:n sijaan. Yksikkö sijaitsee pientaloalueella ja vieressä on Rajatorpan kerrostaloalue. Päiväkodin lapsiryhmien on mahdollista käyttää kahden kilometrin päässä sijaitsevan Myyrmäen palvelukeskuksen palveluja, kuten kirjastoa ja taidetaloa, sekä Rajatorpan kalliosuojan urheilukenttiä ja Myyrmäen urheilupuiston liikuntapaikkoja. Myös metsäluonto on lähellä. (Vantaa 2022.) Kyseiset palvelut ovat kuitenkin verrattain kaukana, kun liikutaan ryhmänä pienten lasten kanssa.

3 Lasten kasvuympäristön urbanisoituminen Suomessa

Maapallon väestöstä asuu kaupungeissa noin puolet ja ennusteen mukaan 70 % vuoteen 2050 mennessä (Sitra 2014). Myös suomessa kaupungistuminen eli urbanisoituminen on jatkuvasti edelleen kasvava ilmiö. Tällä hetkellä yli 72 % suomalaisista asuu kaupunkialueilla. Viimeisen kymmenen vuoden aikana luku on kasvanut kaksi prosenttiyksikköä. (Ympäristö.fi 2020.) Kaupungistumisen myötä yhä useampi lapsi Suomessa asuu lapsuutensa urbaanissa ympäristössä. Kyttä, Broberg & Kahila (2009) selvittivät tutkimuksessaan lasten terveyden ja hyvinvoinnin yhteyttä kaupunkiympäristössä asumiseen. Tutkimuksessa kartoitettiin Turkulaislasten liikkumista ja terveyttä sekä hyvinvointia suhteessa urbaaniin ympäristöön. Tutkimustuloksista selvisi, että urbaani, tiiviisti rakennettu asumisympäristö voi vaikuttaa myönteisesti lasten arki-liikkumiseen. Selvä yhteys oli myös lasten liikkumisvapaudella ja sillä, miten turvalliseksi vanhemmat kokivat lähiasuinympäristön. Vanhemmat, joiden mielestä asumisympäristö oli turvallinen, antoivat lasten liikkua vapaammin ja pidempiä matkoja lähiympäristössä. Turvallisuus on vuonna 2022 yksi lapsiasiavaltuutetun painopistealueista. Rakenteellista turvallisuutta

pyritään parantamaan kaavoituksella ja asuinalueisiin panostamalla. (Lapsiasiavaltuutettu 2022.)

Ronkainen ja Tiihonen (2022) kirjoittavat artikkelissaan lapsiperheiden asumismuodoista ja niiden yleisyydestä. Viimeisen kymmenen vuoden ajan kerrostaloasuminen on yleistynyt lapsiperheiden asumismuotona ja vastaavasti pientaloasuminen on vähentynyt. Artikkelissa tuodaan esiin kaupungistumisen vaikutus asumismuotoihin. Artikkelissa kaupungistuminen mitataan asumisen tiiviiden, rakennustietojen ja maankäytön mukaan, ei kuntarajojen mukaan. Puhuttaessa sisemmästä kaupunkialueesta artikkelissa tarkoitetaan tiiviisti rakennettua, kerrostalovaltaista asuinympäristöä. Viimeisen kymmenen vuoden aikana juuri sisemmän kaupunkialueen väestömäärän kasvu on ollut suurinta ja lapsiasuntokuntien määrällinen kehitys noudattaa samaa linjaa.

Kaupungistumisen myötä yhä useampi alle kouluikäinen lapsi osallistuu varhaiskasvatukseen. Kuntien strategioihin kuuluu nyt ja tulevaisuudessa kuntalisten poisto. Tavoitteena on kannustaa vanhempia palaamaan työelämään aiemmin sekä saada yhä useampi lapsi varhaiskasvatuksen piiriin. (Helsinki 2022.) Opetushallinnon tilastopalvelun (Vipunen 2022) mukaan vuonna 2021 varhaiskasvatukseen osallistui valtakunnallisesti 228 699 lasta, mikä on 74,7 % alle kouluikäisistä.

4 Varhaiskasvatus

Kehittämistyömme tapahtui varhaiskasvatuksessa, joka on varhaiskasvatuslain säätelemää. Opinnäytetyön prosessia ohjasi lakiin perustuva valtakunnallinen varhaiskasvatussuunnitelman perusteet sekä paikalliset varhaiskasvatussuunnitelmat.

4.1 Tehtävät ja tavoitteet

Varhaiskasvatus on osa koulutusjärjestelmäämme ja sitä säätelee varhaiskasvatuslaki (540/2018). Esiopetus on osa varhaiskasvatusta, mutta sitä säätelee perusopetuslaki (628/1998). Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet (2022) on lakiin perustuva Opetushallituksen antama valtakunnallinen määräys, jonka pohjalta varhaiskasvatusta toteutetaan kunnissa. Sen lisäksi on olemassa paikalliset varhaiskasvatussuunnitelmat sekä lasten henkilökohtaiset varhaiskasvatussuunnitelmat. Varhaiskasvatuksella on tärkeä rooli lapsen kasvun ja kehityksen ja oppimisen tukemisessa. Tavoitteena on edistää oppimisen edellytyksiä ja koulutuksellista tasa-arvoa inklusiivisia periaatteita noudattaen. Näitä periaatteita ovat tasa-arvoisuus, yhdenvertaisuus, syrjimättömyys, moninaisuuden arvostaminen sekä sosiaalinen osallisuus ja yhteisöllisyys. Vastuu lasten kasvatuksesta on huoltajilla. Varhaiskasvatus toimii tukena kasvatustehtävässä ja huolehtii lasten hyvinvoinnista varhaiskasvatuksessa.

Varhaiskasvatusta on mahdollista toteuttaa päiväkodissa, perhepäivähoidossa tai avoimessa päiväkodissa. Nämä toimintamuodot eroavat toisistaan esimerkiksi oppimisympäristön, resursien, lapsiryhmien koon sekä tuen saannin mahdollisuuden suhteen. Kunnan tehtävänä on informoida huoltajia näistä eri vaihtoehdoista ja tarvittaessa käydä keskustelua parhaiten juuri heidän lapsensa tarpeita vastaavasta palvelusta.

Varhaiskasvatus perustuu pedagogiselle toiminnalle. Keskiössä on laaja-alainen osaaminen. Se tarkoittaa tietojen, taitojen, arvojen asenteiden ja tahdon kokonaisuutta. Nyky-yhteiskunnassa pärjääminen edellyttää yksilöltä eri osa-alueiden laaja-alaista hallintaa. Tämän osaamisen kehittyminen alkaa jo varhaislapsuudessa ja jatkuu koko elämän. Monipuolinen ja korkea-tasoinen pedagoginen toiminta varhaiskasvatuksessa vahvistaa lapsen laaja-alaista osaamista. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden mukaiset kuusi laaja-alaisen osaamisen aluetta ovat ajattelu ja oppiminen, kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu, itsestä huolehtiminen ja arjen taidot, monilukutaito, digitaalinen osaaminen sekä osallistuminen ja vaikuttaminen. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2022.)

Laaja-alaisen osaamisen alueet kehittyvät suunnitelmallisen ja tavoitteellisen pedagogisen toiminnan myötä. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa (2022) määritellyt viisi oppimisen aluetta edistävät laaja-alaista osaamista. Oppimisen alueet ovat kielten rikas maailma, ilmaisun monen muodot, minä ja meidän yhteisömme, tutkin ja toimin ympäristössäni sekä kasvan, liikun ja kehityn. Kielten rikas maailma pitää sisällään kielen ja vuorovaikutustaitojen oppimisen tukemisen. Kielen oppimiseen liittyy ymmärtäminen, puheen tuottaminen sekä kielenkäyttötaidot. Ilmaisun monilla muodoilla tarkoitetaan musiikillisen, kuvallisen, sanallisen, käsitteellisen ja kehollisen ilmaisun taitojen kehittymistä. Ilmaisukasvatus on kokonaisvaltaista ja eri osa-alueita yhdistelevää. Eettinen ajattelu sekä katsomuskasvatus ovat osa minä ja meidän yhteisömme -osa-alueita. Myös lähiyhteisöön tutustuminen sekä mediakasvatus ovat osa pedagogista toimintaa. Tutkin ja toimin ympäristössäni pitää sisällään matemaattisen kasvatuksen sekä ympäristö- ja teknologiakasvatuksen. Luonnossa ja rakennetussa ympäristössä retkeily on olennainen osa varhaiskasvatusta. Liikkuminen, ruokakasvatus, terveys ja turvallisuus ovat kasvan, liikun ja kehityn -oppimisen alueen tavoitteita. Tavoitteena on tukea itsestä huolehtimista ja arjen taitoja.

4.2 Oppimisympäristöt varhaiskasvatuksessa

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa (2022, 34-35) sekä Helsingin (2022, 32) että Vantaan (2022, 37-38) varhaiskasvatussuunnitelmissa luetellaan eri oppimisympäristöt, joita lasten kanssa käytetään. Oppimisympäristön tulee olla leikkiä, liikkumista ja osallisuutta edistävä. Sen tulee olla myös sekä kehittävä, terveellinen ja turvallinen, että esteetön ja inklusiivinen. Ympäristön tulee houkuttaa lasta käyttämään uteliaisuuttaan ja lisätä oppimisen halua, sekä ohjata lasta fyysiseen aktiivisuuteen, tutkimiseen ja taiteelliseen kokemiseen.

Oppimisympäristöiksi katsotaan kaikki tilat, paikat, yhteisöt, käytännöt, välineet ja tarvikkeet, jotka tukevat lasten kehittymistä, oppimista ja vuorovaikutusta. Rakennettu ympäristö, luonto ja kaupungin harrastus- ja kulttuuritarjonta katsotaan kuuluvaksi varhaiskasvatuksen oppimisympäristöihin.

Oppimisympäristöllä viitataan yleensä yksilön ja ympäristön väliseen vuorovaikutukseen sekä välineisiin ja työkaluihin, joilla oppimista tuetaan. Opetus ja oppiminen liitetään kiinteästi toisiinsa oppimisympäristön käsitteellä. Lonka tuo esiin koulumaailmasta ristiriidan perinteisen luokkahuoneopetuksen ja samanaikaisen muuttumisen yhteiskunnassa. Valtaosassa opetuksessa luokkahuoneissa vuorovaikutus noudattaa kaavaa, jossa opettaja kysyy ja oppilaat vastaavat. Samaan aikaan kuitenkin yhteiskunta ja maailma ovat muuttumassa ja muuttuneet. Ihmiset ovat vuorovaikutuksessa toisella puolella maapalloa elävien ihmisten kanssa ja luokkahuoneessa olevissa laitteissakin on lisääntyvässä määrin älykkyyttä. Siten oppiminen myös laajentuu oman luokkahuoneen sekä kotimaan rajojen ulkopuolelle. Lonka kysyykin, pystymmekö mahdollistamaan aktiivisen ja merkityksiä luovan oppimisen kehittämällä uusia tiloja ja tietokäytäntöjä. Lonka nostaa esiin myös kaikkiallisen oppimisen käsitteen, jolla tarkoitetaan sitä, että oppimista tapahtuu kaiken aikaa ja kaikkialla. (Lonka 2017, 106-108.)

Raittila ja Siippainen (2017, 283-284) nostavat artikkelissaan esiin Raittilan (2013) ja Kullmanin (2012) näkemyksen pedagogisesta toimintaympäristöstä, jonka mukaan se on jatkuvasti arjen käytännöissä rakentuvaa ja siihen vaikuttaa niin päivittäinen toiminta kuin yhteiskunnalliset ja kulttuuriset tekijät. Varhaiskasvatusympäristö rakentuu tietoisesti ja tiedostamatta. Sekä aikuisilla, että lapsilla on osuutensa ympäristön muodostumiseen.

Varhaiskasvatuksellinen toiminta perustuu aina suunnitelmallisuuteen ja tavoitteellisuuteen. Varhaiskasvatuksen opettaja tekee toiminnalle suunnitelman, mutta spontaaneille tapahtumille tulee jättää tilaa, koska kukaan ei voi ennustaa millainen pedagoginen toimintaympäristö yhteisestä vuorovaikutteisesta toimintahetkestä syntyy. Kasvattaja huolehtii fyysisen ympäristön järjestämisestä osana tavoitteellista toimintaa. Myös kasvattajan toimintaan vaaraamat konkreettiset materiaalit ja välineet rakentavat pedagogista ympäristöä. Valmisteluista huolimatta, jokainen aikuinen ja lapsi tekee oman tulkintansa toimintaympäristöstä. Jokainen kokee ympäristön omalla tavallaan ja omalla tavallaan myös reagoi siihen. Esimerkiksi isoista ikkunoista tuleva valo ja avaruuden tunne saattaa rauhoittaa toista, kun taas toisen keskittymistä voi vaikeuttaa ikkunasta tulevat ärsykkeet. Kasvattajan onkin käytettävä lapsituntemustaan suunnitellessaan toimintaympäristöä. Myös lapset vaikuttavat ympäristöön aktiivisesti reagoimalla toimintaan ja tuomalla esiin omia ideoitaan ja näkemyksiään. Lasten ja aikuisten yhdessä luomat pelisäännöt muodostavat yhteisöllisen ympäristön. (Raittila & Siippainen 2017, 285-288.)

4.3 Oppimiskäsitys varhaiskasvatuksessa

Varhaiskasvatuksessa lapset oppivat ja kehittyvät vuorovaikutuksessa lasten ja kasvattajien kanssa. Oppiminen on kokonaisvaltaista ja sitä tapahtuu kaikissa tilanteissa. Lapset oppivat havainnoimalla, tarkkailemalla ympäristöään sekä matkimalla muiden toimintaa. Perustana oppimiselle ovat lasten kokemukset, olemassa oleva osaaminen sekä mielenkiinnon kohteet. Oppimista edistävät positiiviset tunnekokemukset ja vuorovaikutussuhteet. Edellytyksenä oppimiselle on lapsen hyvinvointi ja turvallisuuden tunne. Osallisuuden kokemus, yhteisöllisyys ja vertaistuki edesauttavat oppimista. Toiminnan tulee olla kiinnostavaa, tavoitteellista ja sopivasti haastavaa, jotta lapsi innostuu ja haluaa oppia lisää. Myönteiset oppimiskokemukset ovat välttämättömiä lapsen oppimiselle ja kehitykselle. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2022, 17-18.)

Varhaiskasvatuksessa leikkiä käytetään pedagogisena toimintamuotona, koska se monipuolisuudellaan tukee oppimiskäsityksen mukaisesti lapsen kokonaisvaltaista oppimista. Sen avulla lapset motivoituvat ja oppivat taitoja sekä omaksuvat tietoja ilon kautta. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2022, 18.) Helenius ja Korhonen (2020, 71-77) määrittelevät leikin erityiseksi toiminnan muodoksi, jossa lapset kehittävät keskinäisiä suhteitaan, harjoittelevat vuorovaikutustaitoja sekä omien tavoitteiden asettelua. Leikeissä lapset myös rakentavat miinäänsä ja tutkivat ilmiöitä ympäristöstään. Leikki on toimintamuoto, joka alle kouluikäisillä johtaa lapsen kehitystä eteenpäin.

4.4 Yhteisöllisyys ja osallisuus

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa (2022) korostetaan yhdessä oppimisen merkitystä varhaiskasvatuksessa. Sekä lapset, että henkilöstö oppivat yhdessä ja toisiltaan. Ilmapiiriin tulee kannustaa kaikkia jakamaan ajatuksiaan ja kokeilemaan uutta. Arvioimalla ja kehittämällä toimintaansa, yhteisö haastaa itseään ja tunnistaa sekä hyödyntää vahvuuksiaan. Turvallisessa yhteisössä lapset uskaltavat kokeilla, yrittää ja myös erehtyä. Yhteisö vahvistuu yhdessä tekemällä ja osallisuuden kokemuksilla. (Opetushallitus 2018, 29.)

Varhaiskasvatuksen tehtävä on lisätä lasten ymmärrystä yhteisömme monimuotoisuudesta ja harjoitella siinä toimimista. Eettinen ajattelu kehittyy, kun lasten kanssa yhdessä pohditaan lapsia askarruttavia eettisiä ja katsomuksellisia kysymyksiä. Lasten kysymyksille annetaan tilaa ja aloitteisiin vastataan luontevasti ja hyväksyen. Tämän kasvatuksen osa-alueen on tarkoitus lisätä keskinäistä kunnioitusta ja ymmärrystä. Lasten mielenkiintoa suunnataan sekä historiallisiin asioihin, että hyvän tulevaisuuden rakentamiseen. (Helsingin varhaiskasvatussuunnitelma 2019, 34.)

Artikkelissaan (2013, 75-76) Stenvall erittelee mitä osallisuus on tai ei ole ja miten se eroaa osallistumisesta. Osallisuus ja osallistuminen eivät kulje käsi kädessä, vaan voivat tapahtua ilman toista. Osallisuutta voi kokea, vaikka ei osallistuisi aktiiviseen toimintaan ja vaikka osallistuisi, ei välttämättä koe osallisuutta. Osallisuus koostuu tunteista, kokemuksista ja olemisesta eli kuulumisesta johonkin. Stenvall nostaa myös esiin sen, ettei lasten äänten kysyminen ja kuuleminen ja niiden toiveiden toteuttaminen sellaisenaan ole tavoite, vaan pikemminkin se, että niihin suhtaudutaan arvostavasti. Myös Heikka, Kettukangas, Fonsén ja Vlasov (2018, 37) nostavat esiin Turjan määritelmän osallisuudesta, jonka mukaan se on vuorovaikutteista kuulemista, sovittelua ja neuvottelemista kaikkien ryhmän jäsenien kesken.

Koivulan (2013, 22-24) artikkelissa nousee esiin yhteisöllisyyden merkitys ihmisen elämässä ja osallisuuden kokemus liittyy yhteisöllisyyteen vahvasti. Koivulan mukaan kehityksellinen herkkyys sosiaalisten taitojen harjoitteluun on pienillä lapsilla ja siksi yhteisöllisyyteen tulisi kiinnittää huomioita varhaiskasvatuksessa. Yhteisöllisyyden ja myös osallisuuden tunne perustuu kokemukseen ja siksi on tärkeää, että kokemuspohjan rakentaminen aloitetaan varhain. Myönteisten kokemusten avulla lapset oppivat, että yhteisöllisyys on myönteinen ja kantava voima ja taitojen omaksuminen auttaa heitä uusiin yhteisöihin siirtymässä. Osallisuuden kokemisella on kokonaisvaltainen merkitys ihmisen elämässä. Osallisuuden kokemisen myötä lapsi tuntee voivansa hallita omaa elämäänsä ja vaikuttaa siihen. Hän saa myös tunteen, että hänen mielipiteillään on merkitystä. (Heikka ym. 2018, 36)

5 Luovat ja toiminnalliset menetelmät

Luovat ja toiminnalliset menetelmät tarjoavat lapsille luontaisia tapoja oppia. Ne ovatkin olennaisia menetelmiä varhaiskasvatuksessa. Luoviin ja toiminnallisiin työtapoihin kuuluvat mm. leikki (ohjattu sekä omaehtoinen), tutkiminen, liikkuminen sekä taidekokemus ja taiteellinen ilmaisu. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa (2022) kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu on myös yhtenä laaja-alaisen oppimisen alueena. Ilmaisua pitää sisälleen kuvallisen, musiikillisen, liikunnallisen ja sanallisen ilmaisun muodot. Taiteellisen ilmaisun avulla lapsi pystyy näyttämään ajatuksiaan ja tunteitaan sekä luovaa ajatteluaan. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2022, 41-45.) Luovien ja toiminnallisten menetelmien avulla oppimistilanteista saadaan kokonaisvaltaisia. Toiminnallisuus lisää lapsen aktiivisuutta ja auttaa oppimaan kokonaisvaltaisesti. Toiminta tapahtuu vuorovaikutuksessa lasten ja aikuisten kanssa, näin lapsi saa erilaisia kokemuksia ja elämyksiä. (Leskinen, E., Jaakkola, T. & Norrena, J. 2016, 14.)

Varhaiskasvatuksen keskeinen työtapana on leikki. Oppimisen edistämisen lisäksi leikki on tärkeä elementti lapsen luovuuden tukemisessa ja kehittämisessä. Se onkin pedagogisena toimintatapana varhaiskasvatuksen keskiössä. Leikki on lapselle ominainen tapa luoda ja oppia uutta.

Leikissä lapsi saa toimia aktiivisesti ja hän kokee iloa sekä mielihyvää. Ilmaisun eri muodot yhdistyvät leikissä usein spontaanisti. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2022, 40-41.) Jantunen, Suutarla ja Heino (2019, 113-114) rinnastavat leikkivän lapsen taiteilijaan. Lapsi ilmaisee hänelle tärkeitä asioita ja käsittelee itseään kiinnostavia teemoja. Niin kuin saaduissa, myös leikissä voi tapahtua mitä vaan ilman elämän rajoitteita.

6 Seikkailu- ja elämyspedagogiikka

Seikkailu- ja elämyspedagogiikassa painottuvat elämykset, kokemukset ja toiminnallisuus. Amerikkalaisen John Deweyn mukaan kokemuksellisessa lähestymistavassa päästään testaamaan teorian, oletukset, käsitykset ja ajatukset käytännössä. Tämä mahdollistuu, kun seikkailupedagogiikassa koetaan ainutlaatuinen tapahtuma, joka saa osallistujia muuttamaan käsityksiään itsestään, toisista ihmisistä, ympäristöstä ja todellisuudesta. Elämyspedagogiikan ja seikkailukasvatuksen yhdistyessä syntyy toimintaa, jossa jännittävä tapahtumasarja ja toimintaympäristö yhdessä saa aikaan voimakkaasti vaikuttavia elämyksiä, joilla pedagogisia tavoitteita saavutetaan. Seikkailupedagogiikassa ovat lähtökohtina toiminnallisuus eli tekeminen, sosiaalisuus eli vuorovaikutus ja emotionaalisuus eli tunteet. Myös reflektio on keskeisessä roolissa. Kokemusten purkaminen refleктоimalla siirtää ne osallistujan arkipäivään ja siten tavoitteena olleet kasvatukselliset vaikutukset saadaan aikaiseksi. Reflektiossa korostuu sekä osallistujan oma kokemus että sekä ryhmän keskinäinen vuorovaikutus. (Karppinen & Latomaa 2015, 46-49.)

Pedagogisia tavoitteita laadittaessa on huomioitava osallistujien taitotaso, jotta tehtävät ovat sopivan haastavia motivoitakseen, mutta kuitenkin ovat mahdollisia ponnistelulla saavuttaa. Seikkailu- ja elämyspedagogiikassa keskeistä on ajatus, että joutuessaan oman mukavuus- ja turvallisuusalueensa reunoille tai hieman ulkopuolelle, ihminen pakottautuu löytämään itsensä uusia voimavaroja ja vahvuuksia. Normaalista poikkeavissa tilanteissa ihminen paljastaa itsensä ja joutuu turvautumaan henkisiin resursseihinsa. (Karppinen & Latomaa 2015, 48.)

7 Materiaalikansio urbaaneihin oppimisympäristöihin

Opinnäytetyömme on kehittämistyö ja sen tarkoituksena oli tuottaa helposti hyödynnettävää materiaalia päiväkotien lähiympäristössä käytettäväksi. Tavoitteena oli monipuolistaa Vapaalan ja Kanervan varhaiskasvatussyksiköiden lähioppimisympäristöjen hyödyntämistä ja helpottaa kasvattajien työtä. Materiaalikansion tulostettava materiaali on erillisenä tiedostona ja sitä voi hyödyntää myös muissa vastaavissa ympäristöissä sijaitsevilla päiväkodeilla.

Kehittäminen on konkreettista toimintaa, jolla pyritään määriteltyyn tavoitteeseen ja se voi vaihdella suuresti keston ja laajuuden suhteen. Kehittämistoiminta on konkreettista uusien ideoiden innovointia ja käytäntöönpanoa. (Toikko & Rantanen 2009, 14-16.) Pedagogisen materiaalin kehittäminen toteutettiin lineaarisen mallin mukaisesti. Kehittämisprosessin vaiheet lineaarisessa mallissa ovat tavoitteen määrittely, suunnittelu, toteutus sekä päättäminen ja arviointi. (Toikko & Rantanen 2009, 64.)

7.1 Suunnittelu

Ensimmäinen askel materiaalin suunnittelussa oli kesäkuun alussa 2022 Vapaalan ja Kanervan päiväkotien lähiympäristöjen kartoitus. Tarkoituksenamme oli huomioida ympäristöistä löytyvät yhtäläisyydet, jotka voisimme materiaalin suunnittelussa ottaa huomioon. Molemmat päiväkodit sijaitsevat asutuksen ympäröimänä. Kävelimme molemmissa ympäristöissä sellaiset reitit, jotka sopisivat myös lapsiryhmien kanssa kuljettaviksi. Päiväkotien ympäristöistä löytyi runsaasti yhteneviä elementtejä, kuten kallioalue, kerrostalot, leikkipuistot, kenttä, autotiet, liikennemerkkit, kävelytiet ja runsaasti erilaisia puita sekä vapaata nurmialuetta.

Ympäristön kartoituksen jälkeen järjestimme kahdestaan ideariihen, jossa tarkoituksena oli valita ja rajata tehtävätyyppikategoriat. Tehtävätyyppien määrä rajattiin viiteen sellaiseen kategoriaan, jotka tukevat varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa asetettuja tavoitteita sekä soveltuvat molempien päiväkotien ympäristöissä (yhtäläisyydet ympäristöissä) käytettäväksi. Kategorioiksi valikoituivat ympäristöjen sekä teoriataustan teemojen perusteella liikuntatehtävät, havainnointitehtävät, ryhmätehtävät, leikit sekä kestävä kehitys. Päätimme etsiä näiden otsikoiden alle soveltuvia leikkejä ja tehtäviä sähköisistä materiaaleista sekä kirjoista. Materiaalia kootessa kiinnitettiin erityistä huomiota siihen, että se sopii 3-5-vuotiaille lapsille sekä on mahdollisimman helppokäyttöistä ja nopeasti hyödynnettävissä.

7.2 Toteutus

Jokaisen kategorian alle päätimme etsiä neljästä kuuteen erilaista aktiviteettia. Näin oli mahdollista löytää sopivasti keskenään erilaisia tehtäviä. Lähtökohtana oli varhaiskasvatussuunnitelman oppimisen osa-alueet: kielten rikas maailma, ilmaisun monet muodot, minä ja meidän yhteisömme, tutkin ja toimin ympäristössäni sekä kasvan, liikun ja kehityn. Pyrimme myös löytämään mahdollisimman monipuolisia, toiminnallisia sekä helposti toteutettavia tehtäviä erilaisiin tilanteisiin. Selasimme suuren määrän sekä sähköistä aineistoa, että kirjallisuutta etsiessämme materiaalipakettiin sopivia tehtäviä. Monilla nettisivustoilla, esimerkiksi leikki-pankki.fi ja leikkipaiva.fi on paljon valmista materiaalia ja ideoita lasten kanssa käytettäväksi. Työkokemuksemme pohjalta arvioimme tehtävien sopivuutta suhteessa teoriapohjamme teemoihin sekä kohderyhmäämme ja muokkasimme valmiita materiaaleja kartoittamallaamme ympäristöön sopivaksi sekä pohdimme niiden helppokäyttöisyyttä.

Halusimme yhdeksi kategoriaksi kestäväen kehityksen sen ajankohtaisuuden vuoksi. Nostimme sen esiin myös teoriapohjassamme, koska se on keskeinen teema varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa (2022). Tähän kategoriaan valitsimme neljä tehtävää, jotka ovat roskien keräys ja kierrätys, sankariteko, meidän puumme sekä kaupunkitaulut. Nämä tehtävät herättelevät lapsia tarkkailemaan ja pitämään huolta yhteisestä ympäristöstä. Sankariteko -tehtävässä on tarkoitus herättää lapset pohtimaan hyvien tekojen tekemistä ja vaikutuksia yhteisöön ja ympäristöön. Tässä tehtävässä toteutuu oppimisen osa-alueista kielten rikas maailma, ilmaisun monet muodot, minä ja meidän yhteisömme sekä tutkin ja toimin ympäristössäni.

Materiaalin toisena kategoriana on leikit. Leikin merkitystä lapsen kehityksessä on avattu teoriapohjassamme. Leikki on varhaiskasvatuksen keskeinen pedagoginen toimintamuoto, joka edistää kokonaisvaltaista oppimista sekä luovuutta (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2022, 41). Tämä materiaalin kategoria sisältää kuusi tehtävää, jotka ovat aarrearkku, kissat ja hiiret, oravanpesä, puut ja harakat, sateenkaari sekä Kim-leikki aisteille. Valitsimme nämä leikit, koska halusimme etsiä vähemmän tunnettuja leikkejä, jotka soveltuvat päiväkodin lähiympäristössä leikittäviksi. Aarrearkku leikissä lapset etsivät yhdessä sovittuun ”arkkuun” ympäristöstä aarteita, joita sitten yhdessä tutkitaan. Mahdolliset roskat viedään lopuksi roska-astiaan. Leikissä toteutuu oppimisen osa-alueista kielten rikas maailma, minä ja meidän yhteisömme sekä tutkin ja toimin ympäristössäni.

Materiaalipaketin kolmas kategoria on havainnointitehtävät. Havainnointitehtäviä on kuusi: puubingo, liikennemerkkibingo, väribingo, kuunnellaan ääniä, missä piippaa sekä mikä muuttui. Kuten kirjoitimme luvussa 3.3 varhaiskasvatuksen oppimiskäsityksen mukaan lapset oppivat mm. havainnoimalla ja tarkkailemalla ympäristöään. Näiden valitsemiemme tehtävien avulla lapset oppivat huomaamaan ja tarkkailemaan lähiympäristössään olevia asioita. Liikennemerkkibingossa lapset havainnoivat kävelyreitillä varrella liikennemerkkejä ja merkitsevät rastin sen merkin päälle, jonka ovat nähneet. Oppimisen osa-alueista kielten rikas maailma, tutkin ja toimin ympäristössäni sekä kasvan, liikun ja kehityn toteutuvat tässä tehtävässä.

Neljäs kategoria on liikuntatehtävät. Toiminnalliset menetelmät aktivoivat lapsia ja edistävät kokonaisvaltaista oppimista. Näitä menetelmiä käsittelemme luvuissa 4 ja 5. Liikuntatehtäviä ovat harakka hyppii, liikennemerkkijumppa, noidan kattila, autohippa, muotoleikki sekä parkour puistossa. Nämä liikuntatehtävät lisäävät ja monipuolistavat lähiympäristössä liikuttamista. Muotoleikissä jokainen lapsi ottaa pussista jonkin muodon. Kävellessä tehdään pysähdyksiä ja toimitaan kasvattajan ohjeen mukaan esimerkiksi kolmiot hyppivät kolme hyppyä. Tässä tehtävässä toteutuu oppimisen osa-alueista kielten rikas maailma sekä kasvan, liikun ja kehityn.

Viimeinen kategoria on ryhmätehtävät. Yhdessä oppimisen merkitys korostuu varhaiskasvatuksessa. Lisäksi yhdessä tekeminen luo yhteisöllisyyttä, jonka merkitystä varhaiskasvatuksessa

käsittelimme kohdassa 3.4. Tehtävät tässä osiossa ovat kuvasuunnistus, hakuleikki, oma alue, karhu käskee, tunnelma tiivistyy saarella sekä muuttuva peili. Näissä tehtävissä lapset toimivat yhdessä tehden yhteistyötä. Tunnelma tiivistyy saarella -tehtävässä maahan piirretään saari, johon kaikki lapset mahtuvat. Leikin edetessä saari ”kutistuu” ja lasten pitää mahtua entistä pienempään ja pienempään tilaan ja auttaa toisiaan pysymään saarella. Oppimisen alueista toteutuvat minä ja meidän yhteisömme sekä kasvan, liikun ja kehityn.

Kun jokaiseen kategoriaan oli valikoitunut riittävästi tehtäviä, aloitimme materiaalin valmistuksen. Kaikki kortteihin tuleva teksti kirjoitettiin valmiiksi samalla kaavalla, jotta se on helppo siirtää kortteihin. Halusimme kortteihin houkuttelevan ulkoasun ja päädyimme akvarelleilla maalattuun taustaan. Kullakin kategoriolla on taustassa oma värinsä. Kun akvarellipohjat oli tehty, varasimme Oodista ajan mediatyöpisteelle, jossa pystyi skannaamaan ja myös kuvankäsittely onnistui Photoshopilla. Skannasimme akvarellipohjat koneelle ja siirsimme tekstin pohjaan. Oppimisen osa-alueita kuvaavat ympyrät kortteihin tehtiin Photoshopin avulla. Saimme työskentelyn edetessä neuvoja ohjelman käyttöön. Muu tehtäväkor-teissa mainittu materiaali, kuten bingot, värimallit ja muotokortit tehtiin papunetin kuvilla, omilla kuvilla sekä Word-ohjelman avulla.

Kun olimme saaneet kaiken materiaalin valmiiksi, tulostimme ne kahtena kappaleena. Teimme kansioihin ohjesivun ja välilehdet ohjeineen. Ohjesivun tehtävänä on kertoa kansion sisältö sekä ohjata sen käyttöön lyhyesti ja selkeästi. Välilehdet osoittavat korttien paikat, jolloin ne on helppo ottaa käyttöön ja palauttaa. Laminoimme ja leikkasimme materiaalit ja järjestimme ne kansioihin siten, että kansioista tuli yhteneväiset. Päädyimme laittamaan kortit sekä muun materiaalin erikseen muovitaskuihin, jotta kansiot ovat selkeämpiä ja pysyvät järjestyksessä.

7.3 Materiaalin testaus

Tytti testasi kortteja ollessaan 3-5-vuotiaiden ryhmän kanssa retkellä. Lapsia oli mukana 12. Ensimmäinen testaus tilanne tuli spontaanisti ryhmän kävellessä metsäretkikohteelle. Ryhmä joutui odottelemaan matkan jatkumista hiekkakentän laidalla ja tilanteeseen kaivattiin tekemistä. Tytti päätti kokeilla tunnelma tiivistyy saarella -ryhmätehtävää. Tehtävässä hiekkään piirretään ympyrä, eli saari, ja lapset pyydetään ympyrän sisään. Aikuinen kiertää ympyrän ulkopuolella ja lohkaisee saaresta palan piirtämällä hiekkään uuden rajan. Saari pienenee ja lasten pitää pysyä saarella ja varoa putoamasta veteen. Testauskerralla lapset kiinnostuivat heti, kun maahan alkoi ilmestyä ympyrä. Heidät oli helppo saada ympyrän sisälle. Pari pienintä lasta ei heti hahmottanut, että ympyrän ulkopuolelle ei saa astua. Tytti ohjeisti lapsia varoittamaan toisiaan, ettei kukaan putoa veteen. Se toimi ja lapset liikkuivat iloisina ja jännittyneinä ympyrän sisällä. Kun lopulta ensimmäinen lapsi ”putosi veteen” ja leikki päättyi,

osa lapsista huusi: ”Uudestaan”. Leikki imaisi lapset mukaansa ja sai odottelun sujumaan hyvin. Leikki toimi hyvin hiekkakentällä, eikä mitään välineitä tarvittu.

Toisella kerralla Tytti testasi saman ryhmän kanssa puubingoa metsäretkellä. Puubingosta oli otettu valmiiksi kolme kopiota ja mukaan oli varattu myös tussit. Tälle kerralle oli otettu mukaan myös piirustusaluslat, koska maan tiedettiin olevan kostea. Metsässä alustat sijoitettiin hieman erilleen toisistaan ja jokaiselle alustalle jaettiin tussi ja bingo. Lapsia oli mukana 13 ja heidät jaettiin kolmeen joukkueeseen. Lapset saivat ensin tutkia kuvia ja keksiä joukkueelleen nimen. Nimet kirjattiin bingoalustaan ja tehtävä aloitettiin. Lapset kävivät etsimässä lehtiä ja käpyjä ja tulivat vertaamaan niitä kuviin. Suuri osa lapsista innostui tehtävästä ja aktiivisesti etsi vastaavuuksia. Kaksi lasta enimmäkseen seuraili sivusta, mutta kasvattajan ohjaamana hekin osallistuivat myös tehtävään. Yksi lapsi alkoi itkemään, ettei osaa, mutta hänkin löysi lopulta yhden lehden kasvattajan kanssa yhdessä. Tunnelma tehtävän aikana oli eloisa ja äänekäs. Lapset sitoutuivat omaan alustansa ja olivat halukkaita tekemään tussilla merkintöjä. Tehtävän päätyttyä yksi lapsi huudahti: ”Tää oli kiva tehtävä”.

Sarita testasi kortteja 3-5-vuotiaiden lasten kanssa ulkoilussa päiväkodin isolla pihalla, koska retkelle ei vielä voitu uuden ja eläväisen ryhmän kanssa lähteä. Viiden lapsen kanssa tehtiin värilingo niin, että lapset etsivät pihalta eri värisiä asioita ja sitten yhdessä laitettiin rasti löytyneen värin päälle. Lapset olivat innoissaan ja toivat todella reippaasti eri värisiä lehtiä, kiviä, oksia ym. Saritalle. Koko bingopohja saatiin täyteen. Värilingo tuntui selkeältä ja innostavalta sekä riittävän nopeatempoiselta aktiviteetiltä. Se sopi erityisen hyvin alkavan ruskan aikaan. Kaikki testausryhmän lapset (3-5-vuotiaat) jaksoivat olla mukana alusta loppuun.

Toisella kerralla Sarita kokeili Harakka hyppii -runoa viiden lapsen pienryhmän kanssa Vapaalan päiväkodin aidatulla metsäpihalla. Runon jokaiseen säkeeseen yhdistetään liike, jonka kasvattaja näyttää samalla kun lausuu runoa ja lapset tekevät perässä. Lapset olivat iältään kolmesta neljään vuotiaita. He olivat innoissaan ja kaikki tekivät runon liikkeet mukana. Otimme runon vielä toiseenkin kertaan ja useimmat osasivat jo yhtyä ainakin osittain runon säkeisiin.

7.4 Materiaalin arviointi

Kehittämistutkimuksessa arviointi on tärkeä osa kehittämisprosessia. Kysely on helppo ja nopea tapa tuottaa tietoa arvioinnin kohteesta. (Toikko & Rantanen 2009, 151-152.) Kvantitatiivisia menetelmiä voidaan käyttää osana kehittämistutkimusta alku- ja loppuarvioinneissa. Tilastollisten analyysien käyttö on kuitenkin haasteellista johtuen usein suppeasta otannasta. Kyselytutkimus on hyvä väline mielipidemittaukseen. Kyselylomake voidaan jakaa sähköisenä tai paperisena. Lomakkeeseen voidaan valita erityyppisiä kysymyksiä, avoimia tai strukturoituja. Mielipidekysymyksissä voidaan käyttää 5- tai 7-portaista asteikkoa. Näissä toinen ääripää

on yhtä kuin ”samaa mieltä” ja toinen tarkoittaa ”täysin eri mieltä”. Asteikkoväli on useimpien yksi ja ns. välimatka seuraavaan asteeseen on aina yhtä suuri. (Kananen 2012, 121-127.)

Arviointilomakkeesta (liite 1) päätettiin tehdä mahdollisimman helppo ja nopea täyttää, jotta saataisiin enemmän vastauksia. Lomakkeeseen päädyttiin laittamaan viisi arvioitavaa asiaa, jotka olivat tarve materiaalille, kiinnostavuus, käytettävyys, hyödyllisyys ja soveltuvuus päiväkodin ympäristössä käytettäväksi. Kutakin asiaa pyydettiin arvioimaan asteikolla yhdestä viiteen. Lisäksi joka kohdassa oli tilaa avoimelle palautteelle. Anonyymeissa lomakkeissa taustatietoina kysyttiin ammattinimikettä, työvuosia sekä ryhmän kokoa ja ikäjakaumaa.

Esimerkiksi hyödyllisyyttä arvioitaessa numero yksi vastasi sitä, että materiaali olisi hyödytön ja viisi puolestaan tarkoittaisi, että palautteen antajan mielestä materiaali olisi erittäin hyödyllinen. Lisäksi joka kohdassa oli tila arvioinnin vapaalle perustelulle. Viimeisenä kohtana lomakkeessa oli avoin tila materiaalista heränneille ajatuksille.

Veimme kansiot päiväkoteihimme 29.8.2022 ja esittelimme ne kohderyhmää vastaavien ryhmien kasvattajille. Kansiot materiaaleineen jäivät päiväkodeille kolmeksi viikoksi testaukseen ja kommentoitavaksi.

Päiväkoti Kanervassa kansio oli ensin päivätalossa ja sitten vuorohoidon talossa. Päivätalossa on kaksi 3-5-vuotiaiden ryhmää. Syksyn alku ryhmässä oli sellainen, että kasvattajia tarvittiin kiinteästi lasten kanssa eikä ryhmien kasvattajilla ollut aikaa muuhun ylimääräiseen. Täten myös kansioon tutustumiselle oli vaikeuksia löytää aikaa. Yhdessä ryhmässä tilanne oli sellainen, että testausjaksolla ryhmän kanssa ei voinut poistua päiväkodilta, joten lähiympäristössä materiaalin testaus ei onnistunut. Ryhmän varhaiskasvatuksen opettaja kuitenkin tutustui materiaaliin ja antoi siitä palautetta. Kirjallisen palautteen lisäksi, hän myös totesi, että materiaali muistutti häntä monista helpoista tehtävistä, jotka oli unohtanut. Hän aikoi kokeilla tehtäviä myöhemmin.

Vapaalan yksikössä kansio oli ylätalossa. Valitettavasti juuri avatussa talossa arki oli todella hektistä, joten aluksi kukaan ei ehtinyt perehtyä materiaaliin. Viimeisellä viikolla kuitenkin neljä kasvattajaa tutustuivat kansioon ja täyttivät palautelomakkeet. Kukaan heistä ei ehtinyt testata materiaalia, mutta kertoivat ottavansa ehdottomasti kortit käyttöön viikoittaisille retkilleen. Tarkoitus oli viedä kansio myös viereiseen taloon tutustuttavaksi, mutta siihen ei ollut aikaa.

Saimme arvioinnin tueksi yhteensä seitsemän täytettyä arviointilomaketta. Materiaalia oli arvioinut yksi päiväkodinjohtaja, neljä varhaiskasvatuksenopettajaa sekä kaksi lastenhoitajaa. Kaikilla vastaajilla oli pitkä työhistoria varhaiskasvatuksessa. Viidellä vastaajista oli 20 vuoden kokemus, yhdellä 15 vuoden ja yhdellä 10 vuoden työkokemus. Vastajat työskentelivät 2-5-vuotiaiden lasten kanssa.

Vastaajien antamat arviot materiaalista on koottu taulukkoon (taulukko 1). Arvioitavat kohdat on merkitty arviointilomakkeen järjestyksen mukaisesti luvuilla 1.-5. Arviointilomakkeen ensimmäisessä kohdassa pyydettiin arvioimaan asteikolla 1-5, millaiseksi vastaaja koki tällaisen materiaalin tarpeen omassa työssään. Numero 5 vastasi suurta tarvetta ja numero 1 sitä, että materiaalille ei ollut tarvetta. Toisessa kohdassa arvioinnin kohteena oli materiaalin yleisilme. Viisi oli yhtä kuin, että yleisilme herättää paljon kiinnostusta ja yksi tarkoitti, että materiaali ei herättänyt ollenkaan kiinnostusta. Materiaalin käytettävyyttä päiväkodin arjessa arvioitiin kolmannessa kohdassa. Jos vastaaja koki materiaalin helposti käytettäväksi, ympyröi hän numeron viisi ja jos hän koki materiaalin hankalaksi käyttää, ympyröi hän numeron yksi. Neljäs arvioitava asia oli materiaalin hyödyllisyys varhaiskasvatuksen pedagogisessa toiminnassa. Materiaalin erittäin hyödylliseksi kokenut vastaaja ympyröi numeron viisi ja jos materiaali oli vastaajan mielestä hyödytön, ympyröi hän numeron yksi. Viimeisessä kohdassa arvioitiin materiaalin soveltuvuutta päiväkodin lähiympäristössä tapahtuvaan toimintaan. Tässä arvioija ympyröi numeron viisi, jos materiaali soveltui hänen mielestään erinomaisesti lähiympäristössä käytettäväksi ja vastaavasti hän ympyröi numeron yksi, jos hänen mielestään materiaali ei soveltunut ollenkaan siellä käytettäväksi.

Taulukon ylärivillä näkyy lomakkeen arviointiasteikko yhdestä viiteen. Taulukosta käy ilmi, kuinka monta kutakin arvosanaa arvioitsijat antoivat kullekin arvioitavalle asialle. Kaikkien vastaajien mielestä materiaali oli erittäin hyödyllinen. Myös materiaalin soveltuvuus päiväkodin lähiympäristössä käytettäväksi arvioitiin erinomaiseksi. Arvioissa materiaalin tarpeesta suhteessa omaan työhön oli vähän hajontaa. Seitsemästä vastaajasta neljä arvioi tarpeen suureksi eli ympyröi numeron viisi sekä kaksi arvioi tarpeen numerolla neljä ja yksi puolestaan numeron kolme arvoiseksi. Materiaali herätti suurta kiinnostusta melkein kaikkien mielestä. Käytettävyys arvioitiin myös helpoksi.

	5	4	3	2	1
1.Tarve	4	2	1	0	0
2.Yleisilme	6	1	0	0	0
3.Käytettävyys	6	1	0	0	0
4.Hyödyllisyys	6	1	0	0	0
5.Soveltuvuus	7	0	0	0	0

Taulukko 1: Koonti arviointilomakkeiden tuloksista

Neljä vastaajaa antoi myös avointa palautetta ainakin joihinkin kohtiin. Materiaalin tarpeesta omassa työssä kommentoitiin, että hyvät vinkit ovat aina tarpeen. Materiaalia pidettiin myös näppäränä, nopeana ja helposti lähestyttävänä. Materiaalin kiinnostavuus yleisilmeen perusteella koettiin selkeäksi, mutta materiaaliin kaivattiin myös enemmän väriä, jotta se houkutelisi vielä paremmin. Käytettävyys sai myös kiitosta.

Helppo käyttää, helppo soveltaa ryhmän kehitystason mukaan tehtävien tasoa.

Selkeää ja helposti toteutettavissa.

Materiaalin hyödyllisyyttä perusteltiin sillä, että kyseessä on valmis paketti ja, että materiaalissa on huomioitu tärkeitä osa-alueita. Soveltuvuus sai useita perusteluja.

Miksi ei. Soveltuu hyvin urbaaniin kaupunkiympäristöön.

Kaikkea voi käyttää lähimaastossa.

Juuri sopiva alueen lähiympäristössä toteutettavaksi.

Lopuksi vastaajat saivat kirjoittaa vapaasti ajatuksiaan materiaalityypistä. Näiden palautteiden perusteella materiaali on käyttökelpoinen työkalu ja helpottaa kasvattajan työtä. Hyvä kehittämis ehdotuskin korttien säilyttämiseen tuli yhdeltä vastaajalta.

Heti käyttöön, selkeä, helppokäyttöinen, monipuolinen.

Tosi hienoja ja kiinnostavia kortteja. Varmasti tulee käyttöön.

Kiitos! Joku on tehnyt suuren työn, että itse ei tarvitse.

Kuvat/kortit renkasiin, mahtuu taskuun ja pysyy tallessa.

Arviointilomakkeiden palautteen sekä omakohtaisen testauksen perusteella voidaan todeta kehittämämme materiaalityypin helpottavan kasvattajan työtä varhaiskasvatuksessa. Sekä omakohtaisen testauksen, että kollegoidemme arvioiden mukaan tällaiselle valmiille ja helposti käyttöön otettavalle materiaalityypille on tilaus ja tarve varhaiskasvatuksen nopeampoisessa arjessa. Materiaalin yleisilme sai kritiikkiä ja siihen toivottiin enemmän väriä. Aiomme kopioida kansioiden välilehdet jatkossa vielä värikkäille papereille sekä etsiä materiaalityypeille houkuttelevammat kansiot, jotka nimeämme. Näin kansiot ovat helpompi jatkossa löytää.

8 Eettisyys ja luotettavuus

Tieteellinen tutkimus on luotettavaa ja eettisesti hyväksyttävää silloin, kun tutkimus on tehty hyvän tieteellisen käytännön mukaisesti. Myös tutkimuksen tulokset ovat silloin uskottavia. Tutkimuseettinen neuvottelukunta (TENK) on luonut hyvästä tieteellisestä käytännöstä ohjeen yhdessä suomalaisen tiedeyhteisön kanssa. Yhteisellä ohjeella edistetään hyvää tieteellistä käytäntöä ja varmistetaan mahdollisten loukkausepäilyjen käsittely oikeudenmukaisesti ja asiantuntevasti. Tiedeyhteisön vapaaehtoiseen sitoumukseen perustuu HTK-ohjeen vaikuttavuus. (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2012.)

Tutkimuseettisen neuvottelukunnan tekemässä ohjeessa luetellaan lähtökohtia hyvälle tieteelliselle käytännölle. Tutkimusta tehdessä tulee noudattaa tiedeyhteisön tunnustamia toimintatapoja eli rehellisyyttä, huolellisuutta ja tarkkuutta. Tämä koskee niin tutkimustyötä, tulosten tallettamista ja esittämistä, sekä arviointia. Tutkimuksessa sovellettavien tiedonhankinta-, tutkimus- ja arviointimenetelmien tulee olla tieteellisen tutkimuksen kriteerien mukaisia ja eettisesti kestäviä. Muiden tutkijoiden työ ja saavutukset otetaan huomioon asianmukaisella viittauksella. Tutkimuksen suunnittelu, toteutus ja raportointi sekä syntyneiden tiedeaineistojen tallennus toteutetaan tieteelliselle tiedolle asetettujen vaatimusten mukaisesti. Tutkimukseen tarvittavat tutkimusluvut tulee hankkia ja tarvittaessa myös ennakoarviointi tehdä. Ennen tutkimuksen aloitusta tulee osapuolten kesken sopia oikeudet, vastuut ja velvollisuudet sekä aineiston säilyttämistä ja käyttöoikeuksia koskevat asiat. Rahoituslähteet ja muut sidonnaisuudet tulee ilmoittaa asianosaisille. Tutkijoiden mahdollinen esteellisyys tulee huomioida arviointi- ja päätöksentekotilanteissa, jos sitä on syytä epäillä. Tietosuoja tulee huomioida tutkimusta tehdessä. Jokainen tutkija ja tutkimusryhmän jäsen on vastuussa omasta toiminnastaan ja hyvän tieteellisen käytännön noudattamisesta. (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2012.)

Opinnäytetyötä tehdessämme toimimme eettisten ohjeiden mukaisesti. Teimme toimeksiantosopimukset työelämäkumppanin kanssa ja selvitimme aluksi lupakysymykset. Emme tarvineet erikseen lupaa, koska emme haastatelleet ketään, eikä myöskään lapset olleet arviointimme kohteena. Esittelimme suunnitelmamme opinnäytetyöstä ja materiaalipaketista sekä arviointilomakkeen päiväkotien johtajille. Teoriapohjaa luodessamme, olemme käyttäneet ajankohtaista ja luotettavaa lähdeaineistoa, joihin olemme asianmukaisesti myös viitanneet. Arviointilomakkeen teimme helpoksi ja nopeaksi täyttää, koska oman työkokemuksemme kautta tiedämme, että päiväkodin arjessa ylimääräisen ajan löytäminen on erittäin vaikeaa. Lomakkeen sai täyttää anonyyminä, jotta kynnys palautteen antoon pieneni.

Varhaiskasvatuksen opettajien liitto on Jaana Pesosen (2020) johdolla laatinut varhaiskasvatuksen opettajien ammattieettiset ohjeet. Ohjeiden mukaan opettajan tehtävä pohjautuu aina perusteltuun ja tutkittuun tietoon. Avoin vuorovaikutus, sekä lainsäädännön ja

ajanmukaisen tutkimustiedon tunteminen on tutkivan lähestymistavan edellytys. Asiantuntijuuteen kuuluu toiminnan ja arvioinnin perustelu. Työssä kehittyminen edellyttää oman toiminnan sekä henkilökohtaista että kollegiaalista tietoista arviointia ja reflektointia. Varhaiskasvatuksen opettajalla on päävastuu toiminnan suunnittelusta ja toteuttamisesta Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden (2022) mukaisesti. Opettajan tulee pedagogisena johtajana rakentaa ja vahvistaa yhteistoimintaa työyhteisössä sekä kannustaa muita työyhteisön jäseniä työskentelyssä ja työssä kehittämisessä. Omasta ammatillisesta kehittämisestä opettajalla on myös vastuu. Opinnäytetyötä tehdessämme noudatimme myös edellä mainittuja periaatteita. Reflektoimme ratkaisujamme yhdessä kollegoidemme kanssa ja kysyimme heidän mielipiteitään. Materiaalipakettimme on tarkoitettu yhteiseen käyttöön ja työyhteisön hyväksi.

9 Pohdinta

Olemme molemmat opiskelleet töiden ohella ja sovimme yhdessä, että teemme opinnäytetyötä rauhassa, asettamatta itsellemme liian tiukkoja aikatauluja. Aloitimme opinnäytetyön suunnittelun tammikuussa 2022 ja tavoite oli saada työ valmiiksi vuoden loppuun mennessä. Koko prosessin ajan tapasimme säännöllisesti ja jokaisella tapaamisella edistimme työtämme ja sovimme jatkosta. Pysyimme hyvin tavoitteissa ja aikataulussa oli sopivasti väljyyttä. Siitä huolimatta oli myös aikataulullisesti haastavaa tehdä opinnäytetyö omalla työpaikalla perustyön ohella. Vaikka olimme tiedostaneet syyskauden aloitukseen ja uusiin ryhmiin liittyvät tekijät varhaiskasvatuksessa, meidät yllätti se, miten vaikeaa ryhmien oli löytää aikaa testaukselle.

Opinnäytetyömme aihe syntyi omien kokemusten ja havaintojen kautta. Oli mielenkiintoista ja palkitsevaa tehdä kehittämistyö omassa työssä havaituista konkreettisista tarpeista käsin. Olimme käyneet aiheesta keskustelua opintojemme lomassa sekä työpaikoillamme. Lopulta aihe päättyi työhömmme melko luontevasti. Me kumpikin koimme tarvetta helposti käytettävälle pedagogisesti suunnitellulle materiaalille, jota voisi hyödyntää spontaanimminkin päiväsuunnitelmien lomassa. Koronapandemia antoi sysäyksen laajentaa oppimisympäristöajattelua ja päiväkodin lähiympäristöä hyödynnetäänkin nyt aktiivisemmin pedagogisessa käytössä.

Varhaiskasvatus on ollut viime aikoina paljon esillä mediassa ja yleisessä keskustelussa. Varhaiskasvatuksen laatua ja merkitystä korostetaan. (Katajisto 2021.) Kunnat ovat poistaneet kotihoidon kuntalisiä, jotta perheet toisivat lapset varhaiskasvatukseen aikaisemmin. Tämä kytkeytyy vanhempien saamiseen takaisin työelämään vanhempainvapaalta, sekä varhaiskasvatuksen merkittäviin vaikutuksiin yhteiskunnallisesti muun muassa yhdenvertaisuuden parantamisessa ja syrjäytymisen ehkäisyssä. Poliitikot ottavat myös asiaan vahvasti kantaa. Petteri Orpo (2022) toteaa blogissaan tutkimuksiin nojaten ”Varhaiskasvatus on paras lääke syrjäytymiseen”. Samaan aikaan varhaiskasvatuksessa on kuitenkin huutava pula työvoimasta.

Varsinkaan pätevää kasvatushenkilöstöä on vaikea ja paikoin mahdotonta saada. (Löytömäki & Moilanen 2022.) Ryhmissä henkilöstövajetta paikataan vuokratyövoimalla ja vaihtuvilla sijaisilla. Tuottamamme materiaali helpottaa työtä vaihtuvissa tilanteissa ja parantaa työn laatua valmiiksi pedagogisesti suunnitellulla toiminnalla. Sijaisen on helppo ohjata korttiamme ja valmiin lisämateriaalin avulla ryhmälle laadukasta toimintaa.

Tämän opinnäytetyön avulla opimme kehittämistyön menetelmiä sekä tutustuimme kehittämisprosessiin. Saimme myös kokemusta opetusmateriaalin valmistamisesta itse. Näin pysytymme myöhemminkin kehittämään työyksiköidemme toimintoja. Vaikka olimme jo alun perin vakuuttuneita suunnittelemamme pedagogisen materiaalin tarpeesta, lopputulos ja kollegoidemme ylistävät arviot ylittivät kuitenkin odotuksemme. Koemme, että meille parin kanssa yhdessä tehty opinnäytetyö sopi erityisen hyvin ja lisäsi oppimistamme. Jatkuva reflektointi ja ajatusten vaihto avasi uusia näkökulmia ja edisti sekä oppimistamme, että opinnäytetyötämme.

Lähteet

Painetut

Heikka, J., Kettukangas, T., Fonsén, E. & Vlasov, J. 2018. Lapsen osallisuus ja varhaiskasvatuksen pedagoginen suunnittelu. Teoksessa Kangas, J., Vlasov, J., Fonsén, E. & Heikka, J. (toim.) Osallisuuden pedagogiikkaa varhaiskasvatuksessa. 2, suunnittelu, toteuttaminen ja kehittäminen. Helsinki: Kopio Niini Oy, 35-45.

Helenius, A. & Korhonen, R. 2020. Leikin ensi askeleita. Teoksessa Hujala, E. & Turja, L. (toim.) Varhaiskasvatuksen käsikirja. Latvia: Livonia Print Ltd., 69-77.

Jantunen, T., Suutarla, S. & Heino, N. 2019. Leikin taikaa. Miksi leikki on niin tärkeää? Helsinki: Into Kustannus Oy.

Kananen, J. 2012. Kehittämistutkimus opinnäytetyönä. Kehittämistutkimuksen kirjoittamisen käytännön opas. Tampereen yliopistopaino.

Karppinen, S. & Lomaa, T. 2015. Seikkaillen elämyksiä III. Suomalainen seikkailupedagogiikka. Vantaa: Hansaprint.

Koivula, M. 2013. Yhteisöllisyyden rakentuminen päiväkodin arjessa. Teoksessa Marjanen, P., Marttila, M. & Varsa, M. (toim.) Pienten piirissä. Yhteisöllisyyden merkitys lasten hyvinvoinnille. Juva: Bookwell Oy, 19-43.

Leskinen, E., Jaakkola, T. & Norrena, J. 2016. Toiminnallisuus. Teoksessa Norrena, J. (toim.) Ryhmä oppimaan! Toiminnallisia työtapoja ja tehtäväkehyksiä. Jyväskylä: PS-kustannus, 14.

Lonka, K. 2017. Oivaltava oppiminen. 2. painos. Helsinki: Otava.

Raittila, R. & Siippainen, A. 2017. Varhaiskasvatuksen pedagoginen toimintaympäristö. Teoksessa Koivula, M., Siippainen, A. & Eerola-Pennanen, P. (toim.) Valloittava varhaiskasvatus. Oppimista, osallisuutta ja hyvinvointia. Tampere: Vastapaino, 229-237.

Toikko, T. & Rantanen, T. 2009. Tutkimuksellinen kehittämistoiminta. Tampere: Tampereen Yliopistopaino Oy.

Sähköiset

Helsingin varhaiskasvatussuunnitelma 2022. Viitattu 10.8.2022 https://www.hel.fi/static/liitteet-2019/Kasko/vare/Helsinki_Vasu_FI.pdf

Helsinki. Helsingin varhaiskasvatus. Päiväkoti Kanerva. Viitattu 18.4.2022.

<https://www.hel.fi/varhaiskasvatus/fi/paivakodit/kangaspelto/>

Helsinki 2022. Päätöksen teko ja hallinto. Strategia ja talous. Kaupunkistrategia. Viitattu 27.10.2022. <https://www.hel.fi/fi/paatoksenteko-ja-hallinto/strategia-ja-talous/strategia/valinnat-ohjelmat-ja-painopisteet>

Katajisto, M. 2021. Varhaiskasvatuksen laatu kuntoon - nyt tarvitaan tekoja hyvinvoinnin vahvistamiseksi. Talentia. Viitattu 8.11.2022. <https://www.talentia.fi/blogi/varhaiskasvatuksen-laatu-kuntoon-nyt-tarvitaan-tekoja-hyvinvoinnin-vahvistamiseksi/>

Kiiski Kataja, E. 2014. Sitran trendit: Megakaupungit. Sitra. Viitattu 26.10.2022.

<https://www.sitra.fi/artikkelit/sitran-trendit-megakaupungit/>

Kyttä, M., Broberg, A. & Kahila, M. 2009. Lasten liikkumista ja terveyttä edistävä urbaani ympäristö. Yhdyskuntasuunnittelu. Viitattu 26.10.2022. http://www.yss.fi/yks2009-2_kyt-tayms.pdf

Lapsiasiavaltuutettu 2022. Tavoitteena turvallinen elinympäristö kaikille lapsille ja nuorille. STT viestintäpalvelut oy. Viitattu 26.10.2022. <https://www.sttinfo.fi/tiedote/tavoitteena-turvallinen-elinymparisto-kaikille-lapsille-ja-nuorille?publisherId=17712812&releaseId=69929300>

Löytömäki, S. & Moilanen, K. Kaupungit syyttävät valtioita päivähoidon kriisistä pääkaupunkiseudulla. Helsingin Sanomat 3.11.2022. Viitattu 8.11.2022. <https://www.hs.fi/kaupunki/art-2000009177071.html>

Orpo, P. 2017. Varhaiskasvatus on paras lääke syrjäytymiseen. Viitattu 8.11.2022.

<https://www.petteriorpo.fi/2017/02/varhaiskasvatus-on-paras-laake-syrjaytymiseen/>

Ronkainen, M. & Tiihonen, A. 2022. Suurin osa lapsista asuu pientaloissa - kerrostaloasuminen yleistyy. Tilastokeskus. Viitattu 16.10.2022. <https://www.stat.fi/tietotrendit/artikkelit/2022/suurin-osa-lapsista-asuu-pientaloissa-kerrostaloasuminen-yleistyy/>

Stenvall, E. 2013. Osallistu, osallista, ole osallinen - mistä oikein on kyse? Alue- ja ympäristölehti 1, 75-76. Viitattu 10.8.2022. https://www.ays.fi/alue-ja-ymparisto-lehti/artikisto/pdf/aluejaymp_2013_1_s75-76.pdf

Tutkimustieteellinen neuvottelukunta 2012. Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa. Viitattu 2.4.2022. https://tenk.fi/sites/tenk.fi/files/HTK_ohje_2012.pdf

Vantaa. Vapaalan päiväkoti. Viitattu 1.4.2022. <https://www.vantaa.fi/fi/palveluhakemisto/toimipiste/vapaalan-paivakoti#tab-introduction>

Vantaan varhaiskasvatussuunnitelma 2022. Viitattu 10.8.2022. https://www.hel.fi/static/liitteet-2019/KasKo/vare/Helsinki_Vasu_FI.pdf

Varhaiskasvatuslaki 540/2018. Viitattu 25.9.2022. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2018/20180540>

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2022. Opetushallitus. Viitattu 18.4.2022. <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/varhaiskasvatussuunnitelmien-perusteet>

Ympäristö.fi 2020. Kaupunki-maaseutuluokitus päivitetty. Ympäristöhallinnon yhteinen verkkopalvelu. Viitattu 26.10.2022. [https://www.ymparisto.fi/fi-FI/Elinymparisto_ja_kaavoitus/Yhdyskuntarakenne/Tietoa_yhdyskuntarakenteesta/Kaupunkimaaseutuluokitus_paivitetty_Suom\(57423\)](https://www.ymparisto.fi/fi-FI/Elinymparisto_ja_kaavoitus/Yhdyskuntarakenne/Tietoa_yhdyskuntarakenteesta/Kaupunkimaaseutuluokitus_paivitetty_Suom(57423))

Vipunen 2022. Opetushallinnon tilastopalvelu. Viitattu 24.10.2022. <https://app.powersbi.com/view?r=eyJrljoiYjZjZmE2MDk-tYWY1MS00MjYyLWE4NDMtZmJlMDc2MDYxYmI3liwidCI6IjIxMDczODlkLTQ0YjgtNDcxNi05ZGEyLWM0ZTNhY2YwMzBkYiIsImMiOj9>

Taulukot

Taulukko 1: Koonti arviointilomakkeiden tuloksista	23
--	----

Liitteet

Liite 1: Arviointilomake..... 33

Liite 1: Arviointilomake

Opinnäytetyö: Urbanit oppimisympäristöt varhaiskasvatuksessa

Tytti Marttila & Sarita Pulli, Laurea ammattikorkeakoulu
2022

ARVIOINTILOMAKE

Ammattinimikkeesi: _____

Työkokemuksesi vuosina: _____

Ryhmän koko ja ikäjakauma: _____

Tällä lomakkeella pyydämme teiltä palautetta opinnäyteyömme materiaalipaketista.

1. Arvioi asteikolla 1-5, koetko tarvetta tällaiselle materiaalille työssäsi?
Ei tarvetta=1, suuri tarve=5.

1 2 3 4 5

Peruste-

lut: _____

2. Arvioi asteikolla 1-5 materiaalin kiinnostavuutta yleisilmeen perusteella. 1= ei herätä kiinnostusta, 5=herättää paljon kiinnostusta.

1 2 3 4 5

Peruste-

lut: _____

3. Arvioi asteikolla 1-5 materiaalin käytettävyyttä päiväkodin arjessa. Käytettävyys hankalaa=1, käytettävyys helppoa=5.

1 2 3 4 5

Peruste-

lut: _____

4. Arvioi asteikolla 1-5 materiaalin hyödyllisyyttä varhaiskasvatuksen pedagogisessa toiminnassa. Hyödytön=1, erittäin hyödyllinen=5.

1 2 3 4 5

Peruste-

lut: _____

5. Arvioi asteikolla 1-5 materiaalin soveltuvuutta päiväkotisi lähiympäristössä tapahtuvaan toimintaan? 1=ei sovellu ollenkaan, 5=soveltuu erinomaisesti.

1

2

3

4

5

Peruste-

lut: _____

6. Muita ajatuksia materiaalista:

KIITOS!